

JEL Classification: E11; Q21; Q28; Q31**STATE MANAGEMENT AND PROBLEMS OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF COUNTRIES WITH DEVELOPING MARKETING SYSTEM****ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ЗРОСТАННЯМ КРАЇН З РИНКОВОЮ СИСТЕМОЮ, ЩО РОЗВИВАЄТЬСЯ****Kalinichenko Z.D. / Калініченко З.Д.**

ORCID 0000-0002-6045-1511

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Civil Law /**кандидат економічних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін**Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs**Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ**м. Дніпро, Україна*

Анотація. В статті розглядаються проблемні питання забезпечення економічного зростання в країнах з ринковою системою, що розвивається: структурна незбалансованість; керована, неринкова фінансово-монетарна політика; втрачання можливостей розвитку реального сектору економіки; управлінська неспроможність державно-владних інституцій.

Ключові слова: економічне зростання, дисбаланси, розвиток реального сектору, інструменти фінансово-монетарної політики, узгоджені пріоритети розвитку

Постановка проблеми у загальному вигляді. Для сталого розвитку країн з ринковою системою, що розвивається, суттєвими перешкодами є структурна незбалансованість економіки, проблемне державне управління, не ринкова, керована фінансово-монетарна політика та відсутність політики зростання реального сектору. Ці перешкоди стають особливо очевидними з переходом країн до конкурентної стадії ринкової економіки, з реалізацією євроінтеграційних програм та програм міжнародного співробітництва.

Саме невідповідність, незбалансованість у реформуванні секторів, структурні диспропорції, неякісне державне управління є такими, що тягнуть країну назад, до занепаду та зuboжіння, перетворюють в «бананову республіку», в сировинний придаток, в країну «сумнівних розваг».

Незбалансованість негативно впливає на економічні процеси, веде до масштабного використання та ускладнення різних корупційних схем, до політичного та олігархічного лобізму в органах державної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми масштабного ринкового реформування економіки України та країн з ринковою системою, що розвивається, досліджувались різними науковими школами, вітчизняними і зарубіжними науковцями. Теоретико-методичні основи структурної і секторальної незбалансованості, державного управління та сталого економічного розвитку країн досліджували у своїх працях Джозеф Стігліц [4], Генрі Фаррелл [5], Карл Поланьї [6], Патрісія Мореїра [7]. Серед вітчизняних учених-економістів наукові дослідження вказаних проблем провели Богдан Данилишин [3], Зіновій Варналій [7], Віктор Козюк [9].

Невирішені питання загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість та високий рівень теоретичного опрацювання публікацій з

досліджуваної проблеми забезпечення сталого розвитку в країнах з перехідною ринковою економікою, питання незбалансованості, керованої фінансово-монетарної політики та втрачання можливостей розвитку реального сектору, розробки механізмів та шляхів подолання незбалансованості і диспропорцій у процесі реформування залишаються актуальними і потребують досліджень як для України, так і для інших країн з ринковою системою, що розвивається.

Нагальною є проблема подолання «ручного» управління індикаторами макроекономіки та інструментами фінансово-монетарної політики. Ця проблема включає такі складові, як відхід від використання фінансово-монетарної політики виключно як політики «латання дірок» у бюджеті країни, а також від політики лише запобігання криз. Найчастіше дослідники виділяють соціально-економічні дисбаланси в наступних сферах:

1. розмір ВВП на душу населення, тобто сильна нерівномірність цього показника для різних країн і регіонів світу;
2. рівень доходів населення або ж глобальним дисбалансом є той факт, що в різних країнах і регіонах світу рівень доходів населення значно відрізняється;
3. рівень життя населення - доходи населення, доступність освіти, медицини, рівень політичних і економічних свобод, тривалість життя тощо;
4. виробництво і споживання певних видів ресурсів, наприклад, дисбаланс виробництва і споживання вуглеводневої сировини;
5. експорт/імпорт та те, що одні країни упродовж багатьох років мають позитивне сальдо зовнішньої торгівлі, а інші – негативне;
6. розвиток економіки в цілому або окремих її секторів.

Мета дослідження полягає в з'ясуванні причин та особливостей незбалансованості фінансово-монетарної політики та політики зростання реального сектора в країнах з ринковою системою, що розвивається; в розробці напрямків підвищення якості державного управління в таких країнах з метою забезпечення їх економічного зростання.

Серед завдань дослідження слід вказати на такі:

- обґрунтування необхідності приведення у відповідність фінансово-монетарної політики та політики зростання реального сектору країни;
- з'ясування зв'язків та тих ланцюгів зв'язків, що характеризують галузеву незбалансованість і макроекономічні диспропорції та ведуть до них;
- розробка інструментарію економічної стабілізації та макроекономічної рівноваги в умовах економічної нестабільності в країні.

Виклад основного матеріалу та результати дослідження. Українська економіка має таку особливість, як схильність до впливу зовнішніх криз і кон'юнктури, що обумовлено її низькою конкурентоспроможністю. Серед можливих причин такої ситуації є: технічна відсталість, неефективність державного управління, фіскальної політики, структурна незбалансованість розвитку і інші. Аналіз основних макроекономічних показників розвитку економіки України спрямований на виявлення тенденцій, які посилюють вплив зовнішніх чинників на країну. При усіх позитивних досягненнях існує статистика показників та багато посилянь на ще хиткий стан економіки.

Дослідження вчених-соціологів Рональд Інглхарт і Крістіан Вельцель (Christian Welzel and Ronald Inglehart, 2015) вказують на шанс для модернізації українського суспільства. Важливим є виявлення свідчень того, що процеси модернізації, які відбуваються дуже повільно і відповідно до об'єктивних тенденцій, також залежать від контекстуальних факторів, а механізм соціалізації не є єдиним можливим для формування цінностей [1]. Це означає, що адекватні втручання, насамперед, національних урядів, місцевих органів влади, міжнародних організацій, громадянського суспільства можуть позитивно впливати на модернізацію, скеровувати її, сприяти економічному зростанню.

Жодна країна, регіон або блок не позбавлені нестабільності, притаманної нинішній, неоліберальній смузі глобалізації. Їх також не буде в майбутньому, попереджає Стігліц, якщо правила, що регулюють макроекономіку та глобалізацію, принципово не будуть переписані [4, с. 268]. На практиці спостерігається стійкий перекис у цінах, фінансуванні, кредитуванні на користь сильно корпоративізованого сектора, причому причиною такого перекошу є не тільки монополізм, що забезпечує цьому сектору значні переваги на ринку, але і дисбаланс у розподілі корпоративної і державної влади, що створює інституціональну «перевагу першого сектора над другим» [9].

Серед найбільш серйозних наслідків функціонування корпоративних механізмів розподілу ресурсів в Україні можна відзначити дивергенцію країни на сильно і слабо корпоративізовані «сектори».

Саме «різниця потенціалів», що утворилися в результаті дивергенції економіки двох «секторів», стає в нинішніх умовах основним джерелом, що поляризує суспільні структури і відносини. До безпосередніх наслідків поляризації економічного простору, що відіграє значну роль у створенні середовища для структурних дисбалансів та тіньової економіки, варто віднести загострення боротьби за перерозподіл доходів, що розподіляються нерівномірно.

Висновки.

Макроекономічним розбалансуванням пояснюється деструктивний вплив на процес економічного зростання. Необхідно об'єднати в цілісну систему стратегічне бачення, макроекономічну пропорційність та зростання національної економіки, виникнення передумов для нього.

Ситуація на сьогодні така, що особливий вплив на економічний розвиток країн вмотивовано здійснюють державні корпорації, галузеві монополії, окремі олігархи та владні структури. Через цей вплив можливості, які надаються країнам в окремі періоди їх історичного розвитку, втрачаються. Сильні політичні групи, олігархи, «хижацькі еліти» диктують свої умови. Саме вони впливають на напрямки використання фінансових ресурсів, розвиток галузей і секторів.

Таким чином, дослідження дозволило системно розглянути можливості реалізації ефективних механізмів державної політики реформування економіки в прикладному аспекті розробки інституційно-правових механізмів, здатних забезпечити стійкі темпи економічного зростання країн стадіального переходу.

Література

1. Misconceptions of Measurement Equivalence: Time for a Paradigm Shift
CHRISTIAN WELZEL Leuphana University Lüneburg RONALD INGLEHART
University of Michigan at Ann Arbor World Values Research WVR Volume 8 /
Number 5 / 2015 http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/F00005675-WVR_08_05_Welzel_Inglehart.pdf

2. Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua;

3. Богдан Данилишин НБУ- це не ФРС. Регулятор діє не зовсім «за розміром одягу» Видання «День» №21,. 5 лютого, 2019р. <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/nbu-ce-ne-frs-bank-angliyi-chy-nacionalnyu-bank-shveycariyi>

Abstract *The article deals with the problems of ensuring economic growth in emerging market economies: structural imbalances; managed, non-market financial and monetary policy; loss of opportunities for the development of the real sector of the economy; administrative failure of state-owned institutions.*

Despite the significant amount and the high level of theoretical synthesis of these problems in existing scientific publications, their research remains relevant and requires additional scientific developments.

The authors consider the obstacles on the way of economic growth of countries, proposing their classification depending on their influence, origin and functional content. Among the impeding risks are precisely those such as weak state institutions, historically formed weak social structure, diametrically opposed interests of influential social groups, non-professionalism and miscalculations, etc.

The research is devoted to the development of conceptual foundations, principles and approaches to modeling the systems of economic growth in countries with market transformation. On the basis of the analysis of a representative mass of information, the relationship between the components that threatens economic growth, sustainable development of the countries is revealed; their repeatability or typology, which creates special conditions for the development of mechanisms for preventing obstacles, threats, risks and methods of managing them.

The authors, using the methods of dialectics, scientific abstraction and the systematic approach, find out links and chain of links that characterize sectoral imbalances and macroeconomic imbalances and lead to them.

The results of the study allowed the authors to argue that the growing systemic crisis in the socio-political field of the state multiplicatively extended to the system of providing economic growth, which loses its functional capabilities and requires new and consistent strategic development priorities and its institutional and legal support, as well as mechanisms, instruments and means of transforming the market system.

Key words: *economic growth, imbalances, development of the real sector, instruments of financial and monetary policy, agreed priorities of development*